

Raportul Național asupra Corupției 2012

februarie 2011 – februarie 2012

Coordonator: Victor ALISTAR; Iulia COȘPĂNARU

Autori: Miruna Maier, Ruxandra Mitică

Au contribuit: Ioana Lungu, Violeta Defta, Ioana Cărtărescu, Andra Chirac

București, iulie 2012

Notă metodologică

Ce este Raportul Național asupra Corupției ?

Raportul Național asupra Corupției este o publicație anuală a Transparency International România care prezintă un sumar al celor mai importante evoluții instituționale, legislative și de politică publică cu un impact asupra luptei împotriva corupției în anul precedent.

Acest raport nu își propune să ofere o relatare completă asupra evoluției corupției și a măsurilor anticorupție din perioada februarie 2011 – februarie 2012, ci mai degrabă să expună în mod analitic o sumă de aspecte pozitive și negative, oferind în același timp puncte de reper și posibile soluții pentru politicile publice din domeniu care au avut rezultate slabe.

Metodologia de cercetare

În mod consecvent TI-România a abordat problema luptei împotriva corupției pe trei paliere, respectiv prevenire, combatere și sancționare, pornind de la gravitatea consecințelor pe care le poate produce nerespectarea normelor în materie.

Astfel, mecanismele de prevenire sunt menite cu precădere să asigure o transparență sporită și în acest fel să reducă cât mai mult cu putință posibilitățile de încălcare a obligațiilor legale și deontologice. Mai mult decât atât rolul acestora este să nu expună acțiunile indivizilor unor riscuri de coruptibilitate datorită opacității procedurilor, sau a posibilității de exercitare a unei puteri discreționare ca urmare a unui vid de reglementare. Prin activitățile de prevenire se identifică și se reduce vulnerabilitatea entităților publice la corupție.

Din perspectiva combaterii, acțiunile care se înscriu în această sferă sunt mai energice decât cele dedicate prevenirii și de regulă pot conduce la aplicarea de sancțiuni administrative. Ceea ce caracterizează măsurile de combatere este faptul că ele intervin atunci când s-a produs deja o încălcare a normelor juridice, însă consecințele produse nu sunt foarte grave, ele având mai degrabă potențial de a genera corupție, decât să constituie acte de corupție în sine.

În ceea ce privește sancționarea, acest palier este dedicat acelor situații în care actele de corupție s-au produs deja, consecințele au fost constatate, singura intervenție care mai poate avea loc în acest moment fiind sancționarea penală a celor vinovați, pentru a evita perpetuarea acestor fapte și pentru îndeplinirea funcției educative a sancțiunii penale, pentru restul societății. Mecanismele de sancționare sunt în competența instituțională a sistemului judiciar.

Totodată trebuie avut în vedere faptul că, de regulă, măsurile care vizează lupta împotriva corupției nu se limitează la cele de ordin legislativ, ci ele au implicații atât la nivel

instituțional, dar și la nivel de politici publice, atunci când vorbim de intercorelarea diverselor măsuri legislative și instituționale dintr-un sector.

Astfel, la baza *evoluțiilor* identificate se situează cele pur *legislative*, de drept material sau procesual, cu incidență punctuală, asupra sferei lor de aplicabilitate sau asupra normelor pe care le evocă.

Din perspectiva instituțională evoluțiile sunt determinate de modificări legislative urmate de aplicarea acestora în contextul instituțional deja existent. Evoluțiile înregistrate din perspectiva politicilor publice, care ar trebui să fie și cele mai importante din punctul de vedere al efectelor, se caracterizează în primul rând printr-o abordare globală a fenomenului și nu una punctuală. În acest context, evoluțiile politicilor publice surprind deopotrivă evoluții legislative și instituționale, toate adoptate cu scopul de a atinge obiectivul determinat prin politica publică.

Din aceste considerente, Raportul este structurat pe trei componente majore – evoluții legislative, evoluții instituționale și evoluții ale politicilor publice - la care se adaugă o a patra componentă, aceea a analizării concluziilor și recomandărilor Comisiei Europene formulate în cadrul Raportului privind mecanismul de cooperare și verificare, și o a cincea componentă dedicată reflectării subiectului corupție/anticorupție în presă. Facem precizarea că deși Raportul Comisiei excede perioadei de raportare la care facem referire, el a fost inclus în prezenta analiză întrucât necesită precizări punctuale cu privire la unele recomandări, care puse în aplicare ca atare riscă să fie în dezacord cu structura instituțională și sistemul de drept românesc.

Primele trei componente vor fi la rândul lor structurate pe cei trei piloni de abordare a luptei anticorupție: prevenire, combatere și sancționare. Rezultă de aici o abordare matriceala a studiului, astfel încât să se ofere o imagine cât mai cuprinzătoare asupra evoluțiilor analizate în perioada februarie 2011 – februarie 2012, în ceea ce privește demersurile împotriva corupției.

Matricea Raportului

	Prevenire	Combatere	Sanționare
Legislative	<ul style="list-style-type: none"> Legea privind autoritățile administrației publice locale Statutul polițistului Legea privind executorii judecătorești Legea privind Acordul pentru înființarea Academiei Internaționale Anticorupție 	<ul style="list-style-type: none"> Legea privind regimul conflictelor de interese și incompatibilităților Legea privind exproprierea pentru cauză de utilitate publică, necesară realizării unor obiective de interes național, județean și local Ordonanța de urgență a Guvernului privind atribuirea contractelor de achiziție publică, a contractelor de concesiune de lucrări publice și a contractelor de concesiune de servicii Reglementarea testelor de integritate 	<ul style="list-style-type: none"> Acordarea ajutorului public judiciar Legea privind autorizarea experților criminaliști care pot fi recomandați de părți să participe la efectuarea expertizelor criminalistice Legea privind statutul personalului auxiliar de specialitate al instanțelor judecătorești și al parchetelor de pe lângă acestea Legea privind interzicerea activității de cămătărie Noul Cod Civil Noul Cod Penal
Instituționale	<ul style="list-style-type: none"> Autoritățile de management a fondurilor structurale Consiliul Superior al Magistraturii 	<ul style="list-style-type: none"> Consiliul Național de Integritate Agenția Națională de Integritate Direcția Generală Anticorupție Curtea de Conturi 	<ul style="list-style-type: none"> Înalta Curte de Casație și Justiție Direcția Națională Anticorupție
Politici publice și sectoare vulnerabile	<ul style="list-style-type: none"> Reforma sistemului educațional Noul Cod al Muncii Legea dialogului social Reforma sistemului sanitar 	<ul style="list-style-type: none"> Strategia Națională Anticorupție 2011-2014 Strategia MAI de prevenire a corupției 2011-2013 Strategia de întărire a integrității în justiție 2011-2016 a CSM Planul de acțiune pentru implementarea strategiei naționale anticorupție 2012-2015 al Ministerului Sănătății Planul anticorupție 2012-2015 al Consiliului Concurenței Politica publică anticorupție a Direcției Generale Anticorupție Prevenirea și combaterea spălării de bani, în special cu privire la persoanele expuse politic 	<ul style="list-style-type: none"> Confiscarea extinsă

Sumar executiv

I. Evoluții legislative

I.1. Prevenire

Pentru perioada de referință a acestui raport vom reține ca principale modificări legislative cu impact asupra prevenirii corupției, pe cele în materia administrației publice locale, a statutului polițiștilor și aderarea României la structuri internaționale anticorupție.

Astfel, **Legea privind autoritățile administrației publice locale** modifică sistemul de alegere a primarului în sensul instituirii unui singur tur de scrutin pe baza votului majoritar, fără necesitatea atingerii unui prag de cvorum. Un al doilea tur de scrutin poate fi organizat doar în caz de balotaj. Nici în această situație turul doi nu va fi organizat dacă unul dintre candidați iese din cursa electorală voluntar sau din motive fortuite. Sistemul, binevenit din perspectiva economică asociată costurilor de organizare a alegerilor, poate ridica probleme de presiune și șantaj politic pentru a determina oponentii să renunțe la a participa la cel de-al doilea tur, cu impact asupra reprezentativității mandatului încredințat.¹

În ceea ce privește modificările aduse **Statutului polițistului**, acestea trebuie analizate pe fondul mai multor sesizări din perioada anterioară privind sistemul de promovare în funcție și excepțiile instituite. Noua reglementare vine să înlăture o serie dintre excepții și să instituie un regim mai rigid de promovare, care însă nu credem că va avea în mod necesar impact asupra calității activității desfășurate. O altă modificare este legată de sistemul special de pensii de care beneficia personalul cu statut de polițist, sistem care a fost înlăturat. Nu în ultimul rând, pentru polițiștii care la data încetării raporturilor de serviciu în urma restructurării MAI nu îndeplinesc condițiile pentru a li se acorda pensie de serviciu, urmează să fie asigurate programe de reconversie profesională. Apreciem că pe fondul disputelor privind regimul preferențial de care s-au bucurat polițiștii, aceste măsuri apar ca binevenite pentru eficientizarea activității poliției și înlăturarea nepotismelor din sistem. Totuși ele nu sunt suficiente pentru remedierea vulnerabilităților din sistem și ar trebui însoțite de măsuri realiste de motivare a personalului către performanță profesională.

Tot în sfera măsurile preventive se numără și instituirea obligației de publicitate a bunurilor supuse executării silite. Astfel **legea privind executorii judecătorești** stabilește în sarcina Uniunii Naționale a Executorilor Judecătorești obligația de înființarea și administrare a Registrul electronic de publicitate a vânzării bunurilor supuse executării silite, prin intermediul căruia toți executorii judecătorești vor efectua publicitatea la nivel național a vânzării bunurilor mobile cu valoare mai mare de 2.000 de lei și a bunurilor imobile aflate în procedura de executare silită. Totodată se instituie sancțiuni pentru executorii judecătorești care nesocotesc obligația de publicitate. Trebuie însă menționat că deși extrem de binevenit, acest text legal ar putea întâmpina dificultăți la aplicare, ca urmare a interpretării

¹ Legea 129/2011 privind modificarea Legii 67/2004 pentru alegerea autorităților administrației publice locale, art. 98

coroborate a acestor dispoziții cu cele din codul de procedură civilă, astfel că recomandăm punerea lor în acord și ne exprimăm speranța că aplicarea acestei proceduri se va realiza cu strictețe.

Legea privind Acordul pentru înființarea Academiei Internaționale Anticorupție, ratificată pe parcursul anului 2011, alături România unei noi instituții internaționale, la care membrii sunt atât state cât și alte instituții internaționale, în conjugarea eforturilor de luptă anticorupție, sub egida ONU. Scopul Academiei este de a promova prevenirea și combaterea fenomenului de corupție prin diverse programe educaționale, inițierea și facilitarea cercetării privind toate aspectele corupției, oferirea de asistență tehnică și încurajarea cooperării internaționale și a rețelelor în lupta împotriva corupției. Este de așteptat ca noua instituție să ofere soluții de cooperare în vederea aplicării Convenției ONU împotriva Corupției, în special acolo unde aceasta vizează aspecte transfrontaliere, și să ofere un cadru organizat în care expertiza Transparency International și a altor organizații de profil să fie fructificată.

I.2 Combatere

Două modificări demne de amintit în materia **regimului conflictelor de interese și incompatibilităților** sunt cele aduse prin amendamentele la legea privind unele măsuri pentru asigurarea transparenței în exercitarea demnităților publice, a funcțiilor publice și în mediul de afaceri, prevenirea și sancționarea corupției care stabilește că funcția de președinte, vicepreședinte, secretar și trezorer al federațiilor și confederațiilor sindicale este incompatibilă cu funcția de deputat și senator, precum și prin noua lege a educației naționale. Aceasta stabilește un set de incompatibilități între funcțiile de demnitate publică de deputat sau senator și pozițiile de conducere din centrele universitare. Ambele măsuri sunt de natură să limiteze imixtiunea factorului politic în sfera sindicală sau academică.

Din perspectiva modificărilor și completărilor aduse **legii privind exproprierea pentru cauză de utilitate publică, necesară realizării unor obiective de interes național, județean și local**, acestea au fost adoptate din nevoia de a accelera procesul de expropriere, pe fondul întârzierilor majore în finalizarea lucrărilor de infrastructură ca urmare a blocării acestor proceduri. Un alt element important de menționat este cele legate de cuantumul justei despăgubiri, care s-a dovedit a fi exorbitant în anumite situații. Astfel noua reglementare instituie obligația expropriatorului de a afișa listele imobilelor ce urmează a fi expropriate și care fac parte din coridorul de expropriere și de asemenea, de a consemna sumele individuale reprezentând plata despăgubirii la dispoziția proprietarilor de imobile. O altă modificare constă în reducerea termenului în care proprietarii imobilelor ce urmează a fi expropriate trebuie să se prezinte la sediul expropriatorului de la 30 de zile la 20 de zile de la data notificării intenției de expropriere a imobilului. Atragem atenția că este imperios necesar ca aplicarea acestor dispoziții să se realizeze în deplină conformitate cu standardele de protecție a dreptului de proprietate privată, stabilite atât prin Constituție cât și prin Convențiile internaționale la care România este parte și care în această materie se aplică cu prioritate față de dreptul intern.

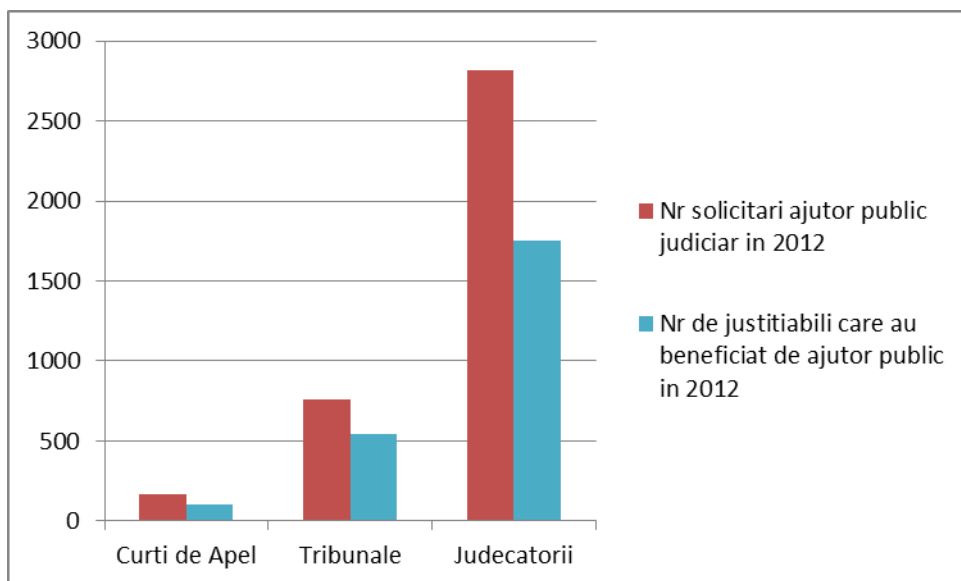
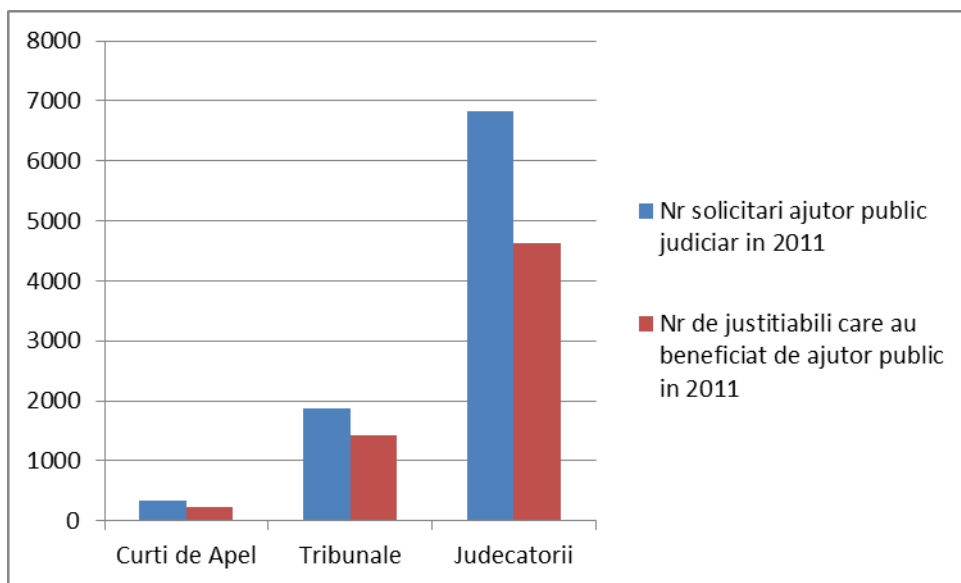
Principala modificare a **Ordonanței de urgență a Guvernului privind atribuirea contractelor de achiziție publică, a contractelor de concesiune de lucrări publice și a contractelor de concesiune de servicii** vizează reglementarea instituției parteneriatului public-privat, care urmează să se supună regulilor care guvernează achizițiile publice, lărgirea sferei de aplicare a ordonanței prin includerea în categoria autorităților contractante a oricăror întreprinderi publice sau subiecte de drept ce desfășoară una sau mai multe dintre activitățile prevăzute în scopul efectuării unei activități relevante în sectoarele de utilitate publică. De asemenea au fost modificate pragurile pentru aplicarea diferitelor proceduri de achiziție publică în efectuarea contractelor de achiziții publice și s-au stabilit obligații adiționale de verificare în sarcina Autorității Naționale pentru Reglementarea și Monitorizarea Achizițiilor Publice, înainte de publicare documentelor în SEAP. Dincolo de caracterul preventiv al acestei ultime măsuri, apreciem că verificarea ex ante a documentației de către ANRMAP nu poate conduce la înlăturarea sau limitarea răspunderii autorității contractante.

Anul 2011 aduce și o premieră în materia reglementării **testelor de integritate**. Aceste teste au fost inițiate de Direcția Generală Anticorupție și utilizarea lor, deși vehiculată încă de la înființarea acestei structuri, a fost intens contestată din perspectiva caracterului provocativ pe care l-ar avea, și implicit a imposibilității utilizării lor ca probe într-un litigiu. Odată cu adoptarea Ordinul Ministrului nr. 256/2011 privind aprobarea testelor de Integritate, a fost stabilit cadrul normativ în care se va derula procedura de testare a integrității profesionale a personalului Ministerului Administrației și Internelor. Această procedură se dorește a fi utilizată pentru verificarea acelor riscuri care duc la comiterea unor fapte de corupție la nivelul personalului MAI.

I.3. Sancționare

Modificări cu impact semnificativ din perspectiva accesului cetățenilor la justiție au fost aduse prin modificarea pragurilor și plafoanelor pentru acordarea **ajutorului public judiciar**. Astfel, a fost scăzut pragul veniturilor pe membru de familie pentru care un justițiabil poate beneficia de ajutor public judiciar de la 500 lei la 300 lei. Această modificare este de natură să limiteze numărul celor care pot beneficia de acest ajutor, numărul celor cu venituri sub 300 lei fiind în mod natural mai mic decât al celor cu venituri sub 500 lei. Totodată, nivelul ajutorului public judiciar a fost plafonat la nivelul a 10 salarii minime brute în cursul unei perioade de un an. Dincolo de ajustările financiare, reglementarea suferă în continuare de vicii în privința mecanismelor de asigurare a calității serviciilor oferite în cadrul serviciilor de ajutor public judiciar.

Un studiu al Transparency International România care urmează a fi dat publicității arată că:

În ceea ce privește **legea privind autorizarea experților criminaliști care pot fi recomandați de părți să participe la efectuarea expertizelor criminalistice**, elementele de noutate vizează posibilitatea ca expertizele criminalistice să fie efectuate atât de experții criminaliști autorizați care își desfășoară activitatea în cadrul institutelor publice sau în cadrul laboratoarelor publice, cât și de către experții criminaliști care își desfășoară activitatea în cadrul laboratoarelor private de specialitate, păstrându-se însă independența în formularea și exprimarea opiniilor științifice.

Aceeași reglementare clarifică statutul personalului care funcționează în cadrul INEC, precum și incompatibilitățile și interdicțiile specifice, modul de recrutare și numire în funcție, aspectele privind formarea profesională continuă și evaluarea.

Totodată, **legea privind statutul personalului auxiliar de specialitate al instanțelor judecătorești și al parchetelor de pe lângă acestea** primește un nou capitol aplicabil personalului de specialitate criminalistică și personalului care ocupă funcții auxiliare de specialitate criminalistică din cadrul INEC.

Apreciem că prevederile noilor reglementări vin să răspundă unei probleme stringente cu care sistemul judiciar se confruntă, respectiv numărul insuficient de experți criminaliști.

Un act normativ de maximă noutate și importanță îl reprezintă adoptarea **legea privind interzicerea activității de cămătărie**, care se dorește a fi un instrument tranzitoriu până la intrarea în vigoare a noului cod penal, pentru sancționarea acestui fenomen cu o expansiune extremă în ultima perioadă. Modul în care această reglementare este formulată ridică însă serioase semne de întrebare privind utilitatea ei practică prin raportare la fenomenul infracțional întâlnit în practică. Calificare ca infracțiune doar a faptei practicate ca îndeletnicire, adică cu caracter repetitiv, sau acordarea de sume de bani cu dobândă, în condițiile în care de regulă dobânda este mascată în corpul principal al împrumutului sunt doar câteva elemente care vor zădărnici sancționarea efectivă a cămătăriei ca faptă penală.

Anul 2011 aduce cu sine și intrarea în vigoare a primului din cele patru coduri juridice fundamentale ale României. Astfel în luna octombrie a devenit efectivă aplicarea **noului Cod Civil**, cu ajutorul adoptării mai multor legi de punere în aplicare și de stabilire a unor măsuri tranzitorii. Aplicarea acestuia s-a făcut până la jumătatea lunii iulie 2012 concomitent cu vechiul cod de procedură civilă, ceea ce a pus în discuție elemente de compatibilitate între instituțiile și procedurile stabilite în cele două. În continuare există însă dispoziții ale codului civil care nu se aplică până către sfârșitul anului 2012, ceea ce face anevoioasă interpretarea și aplicarea unitară a legislației. Este prematură o evaluare a impactului acestei noi reglementări, dar apreciem că vor fi întâlnite dificultăți în materia unificării practicii din perspectiva aplicării în timp a diferitelor texte legale.

Codul penal este prevăzut a intra în vigoare în cursul lunii iulie 2012, asemenea celui de procedură penală, ambele coduri urmând a ridica serioase probleme din perspectiva capacității administrative a sistemului judiciar de a pune în practică noile instituții. Atragem atenția că intrarea în vigoare a noului Cod Penal, în condițiile actualelor limite de pedeapsă și a termenelor de prescripție aferente este de natură să conducă la o amnistie generală mascată, dat fiind că multe dintre faptele săvârșite înainte de intrarea sa în vigoare nu vor mai putea fi cercetate și sancționate ca urmare a aplicării legii penale mai favorabile.

II. Evoluții instituționale

II.1 Prevenire

Anul 2011 a adus cu sine o serie de evaluări negative în ceea ce privește performanța **autorităților de management a fondurilor structurale** evaluări care au dus până la blocarea transferării de fonduri de la Comisia Europeană către acestea. În speță este vorba despre nereguli constatate prin rapoartele de evaluare ale Comisiei cu privire la utilizarea fondurilor europene, rapoarte care arată nereguli la peste 805 din proiectele verificate. Acestea li se adaugă și Rapoartele anuale ale Autorității de Audit din România care califică calitatea managementului fondurilor europene ca fiind nesatisfăcătoare.

Aceste nereguli vin pe fondul unor reglementări în permanentă schimbare, la nivel de legislație secundară, care modifică unilateral contractele de finanțare și limitează capacitatea de absorbție a fondurilor de către beneficiarii capabili să facă acest lucru. Aceste modificări sunt reacții ale autorităților de management la propria lor lipsă de capacitate administrativă de a verifica și controla corect proiectele și contractele aflate în derulare, și prin urmare sunt impuse măsuri restrictive tuturor categoriilor de beneficiari. O altă problemă din perspectivă instituțională o reprezintă lipsa unei abordări unitare a autorităților de management și a organismelor intermediare cu privire la aceleași problematici, ceea ce conduce la crearea unor situații discriminatorii pentru diferiți beneficiari.

În aceeași perioadă de referință **Consiliul Superior al Magistraturii** a fost marcat de profunde frământări interne și pe alocuri de o abordare nestructurată a temelor de discuție, din perspectiva unor puncte de vedere divergente. Anul 2011 a fost marcat și de o intensă activitate de legiferare a CSM care a emis numeroase acte normative de modificare a celor existente în încercarea de a răspunde pe de o parte obiectivelor stabilite prin MCV, pe de altă parte nevoilor sistemului judiciar de a face față provocărilor derivate din intrarea în vigoare a noilor coduri. Abordarea nestructurată a problemelor de rezolvat în lipsa unei politici publice coerente a generat în fapt o inflație legislativă care creează vulnerabilități în procesul de aplicare.

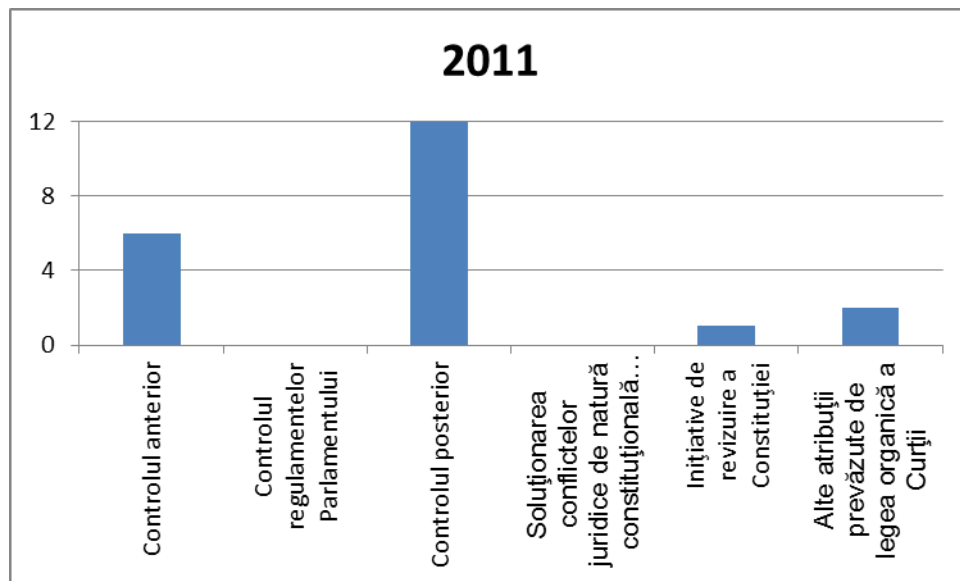
Un alt aspect important este reprezentat de modificările survenite în cursul anului 2011 și finalizate la începutul anului 2012² cu privire la inspecția judiciară din cadrul CSM, care a suferit modificări importante în sensul creșterii independenței acesteia prin constituirea sa ca structură separată de CSM.

Trebuie însă remarcat faptul că CSM a adoptat în cursul aceluiași an un document de strategie privind integritatea în sistemul judiciar.

Nu în ultimul rând trebuie menționat faptul că la nivelul CSM nu a existat nici un demers major de asigurare a capacității administrative a sistemului judiciar de a răspunde provocărilor generate de intrarea în vigoare a noilor coduri, cu excepția celor privind solicitările de amânare a intrării acestora în vigoare. Adaptarea numărului de personal și găsirea unor soluții pe termen scurt și mediu ar fi fost binevenite.

² Lege nr. 24/2012 pentru modificarea și completarea Legii nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor și a Legii nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii, Publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 51 din 23/01/2012, CAPITOLUL VI1 Organizarea Inspecției Judiciare și statutul inspectorilor judiciari

Activitatea **Curții Constituționale** în perioada analizată a prezentat o intensificare, aceasta fiind chemată în mai multe rânduri să își exercite atribuții, altfel neconsiderate ordinare. Datorită structurii politice a majorității parlamentare, precum și a Guvernului și a președintei, în perioada analizată singurele domenii unde Curtea nu s-a pronunțat, spre deosebire de ceilalți ani, au fost controlul regulamentelor Camerelor și conflictelor instituționale de natură constituțională.

II.2 Combatere

În perioada de raportare **Consiliul Național de Integritate** nu a înregistrat evoluții semnificative, de reținut fiind însă prestația sa în organizarea procedurii pentru desemnarea noii conduceri a ANI, ca urmare a încheierii mandatului anterior. În acest sens, performanța CNI, care a acceptat înscrierea la concurs a unor candidaturi care nu îndeplineau condițiile de valabilitate ridică din nou semne de întrebare cu privire la rolul CNI, care continuă să fie mai degrabă formal și marginal.

Agenția Națională de Integritate a parcurs în perioada de referință un proces de schimbare a conducerii, în urma concursului organizat în acest sens devenind președinte al ANI fostul secretar general, iar vicepreședinte fostul director al Direcției generale a inspecției de integritate. Pe de o parte această soluție instituțională este de natură să asigure continuitatea viziunii conturate în mandatul anterior, dar poate prezenta și neajunsuri din perspectiva menținerii unor practici pentru care inclusiv Consiliul Național de Integritate a formulat recomandări de îmbunătățire.

Din perspectiva performanței instituționale, Agenția a continuat să deruleze cercetări în privința situațiilor de conflicte de interese sau incompatibilități, dar și verificări în privința averilor declarate, punând un accent deosebit pe componenta de comunicare publică, chiar și atunci când aceasta a avut drept consecință încălcarea mandatului său prin discreditarea

unor persoane din spațiul public în privința cărora s-a demonstrat ulterior că soluția ANI nu era cea finală. Rămâne o problemă de soluționat punerea în aplicare a hotărârilor judecătorești definitive și irevocabile pronunțate cu privire la actele Agenției.

Trebuie menționat că în cursul anului 2011 Agenția a elaborat o strategie proprie pentru combaterea și prevenirea acumulării averilor nejustificate, conflictelor de interese și a stărilor de incompatibilitate, 2011-2014.

În perioada de referință **Direcția Generală Anticorupție** a rămas cea mai bine cotate structură administrativă anticorupție din România. În considerarea acestui fapt, în cursul anului 2011 s-a avut în vedere extinderea competenței acesteia, cel puțin în ceea ce privește componenta educativă și de prevenire, și la alte structuri din cadrul administrației, cu precădere al administrației publice locale. Această abordare a ridicat unele semne de întrebare din perspectiva capacității sale administrative, pe fondul blocării posibilității de extindere a aparatului în toate structurile publice, dar și a competenței de intervenție pe zone ce nu intră în sfera Ministerului Administrației și Internelor. Totodată DGA a dezvoltat un document de politică publică privind această extindere a competențelor, document care a fost pus și în discuția Comitetului Strategic. Trebuie menționat că programul de evaluare a vulnerabilităților la corupție utilizat de DGA a fost preluat de Ministerul Justiției și încorporat în noua Strategie Națională Anticorupție, ca model de bune practici.

Curtea de Conturi a României a înregistrat în perioada de referință o activitate importantă în constatarea sau cel puțin constituirea probelor preliminare pentru constatarea unor fapte de corupție care au dus la utilizarea abuzivă a resurselor publice. Astfel se poate constata numărul sporit de rapoarte în care concluziile indică utilizarea nejudicioasă a resurselor, și care pot constitui temei al autosesizării de către parchet. Totodată trebuie remarcate rapoartele Autorității de Audit care a certificat negativ managementul fondurilor structurale.

II.3. Sancționare

Una dintre problemele marcante care a necesitat soluționare în cursul anului 2011 a fost promovarea judecătorilor la **Înalta Curte de Casație și Justiție**, după ce la începutul anului, noul Consiliu Superior al Magistraturii a refuzat să promoveze magistrați pe pozițiile vacante utilizând vechea procedură, deși aceasta fusese deja inițiată la data validării noilor membri. În decursul anului au fost căutate mai multe variante de soluționare, din dorința de a găsi o opțiune viabilă care să rezolve acuzațiile de părtinire referitoare la rezultatele evaluării prin interviu în fața secției CSM. Acestor acuzații s-au adăugat unele, reflectate preponderent de presa de specialitate, cu privire la unele încercări de interferare în procesul jurisdicțional de la nivelul ICCJ, din partea serviciilor speciale.

Aceste încercări de reglementare au venit și ca urmare a recomandărilor primite din partea Comisiei Europene în cadrul raportului privind Mecanismul de Cooperare și Verificare și s-au materializat atât în Hotărâri ale CSM, cât și în legea nr. 300/2011 adoptată la finele anului prin asumarea răspunderii Guvernului, în ciuda faptului că subiectul era de interes major atât pentru puterea judecătorească, cât și pentru cea legislativă.

Astfel noua reglementare stabilește ca modalitate de promovare la ICCJ concursul organizat ori de câte ori este necesar, în limita posturilor vacante, de către Consiliul Superior al Magistraturii, prin Institutul Național al Magistraturii. Totodată, au fost stabilite standarde mai înalte în ceea ce privește îndeplinirea criteriilor care reflectă experiența profesională a candidatului, aspectele legate de conduita și deontologia acestuia, dar și calitatea hotărârilor și a celerității judecării cazurilor.

În ceea ce privește organizarea ICCJ, trebuie menționată adaptarea acesteia la noua configurație determinată de intrarea în vigoare a Codului Civil.

Potrivit rapoartelor **Direcției Naționale Anticorupție**, această instituție a înregistrat evoluții în ceea ce privește inițierea cercetărilor în mai multe dosare de mare corupție, unul dintre acestea fiind legat de activitatea din mai multe vămi. Reacția extrem de promptă a DNA în acest caz a venit pe fondul acuzațiilor legate de lipsa de pregătire a României pentru a adera la spațiul Shengen. Din păcate acțiunea în forță de la începutul anului 2011 a rămas fără un răspuns clar până la momentul prezentului raport. Asemenea acestuia, există o serie de alte mari cazuri de corupție în care DNA a demarat investigațiile, dar în care nu se cunoaște stadiul actual al acestora și nici dacă au mai fost întreprinse noi acte de cercetare în privința lor.

Este de remarcat că numărul de dosare este în creștere de la un an la altul pe toți indicatorii stabiliți, rămânând doar de demonstrat capacitatea DNA de a asigura consecvența sancționării marilor cazuri de corupție, și nu doar a unor cazuri punctuale.

III. Evoluții ale politicilor publice

III.1. Prevenire

Reforma sistemului educațional începută, reîncepută și reluată în România în anii 2010-2011, s-a materializat la începutul anului 2011 cu intrarea în vigoare mult disputatei noi legi a educației naționale³, care modifică în mod esențial structura ciclurilor de învățământ, sistemul de examinare la bacalaureat și modul de catalogare și ierarhizare a centrelor universitare. Nu în ultimul rând legea aduce o serie de reglementări binevenite în materie de evitare a conflictelor de interese și incompatibilităților. Dar cum nici măcar legea educației nu poate fi dovada că „am învățat ceva” din reformele trecute, la un an de la intrarea ei în vigoare bilanțul aplicării nu este dintre cele mai fericite.

Astfel, se demonstrează încă o dată că lipsa unor analize ex ante care să evalueze impactul noilor reglementări și să permită calibrarea acestora în funcție de capacitatea sistemului și de mediul în care ele vor deveni efective, conduc la rezultate departe de cele așteptate. Între acestea amintim aplicarea intens disputată a dispozițiilor privind incompatibilitățile între pozițiile de conducere din cadrul universităților și funcțiile de demnitate publică, care a devenit instrument de luptă politică, lipsa de capacitate a școlilor de a asigura logistica necesară organizării unei clase suplimentare, cu impact direct asupra calității actului de

³ Legea educației naționale nr. 1/2011, publicată în Monitorul Oficial nr. 18, 10.01.2011

învățământ și rezultatele deosebit de slabe la examenul de bacalaureat organizat conform noii metodologii.

Nu în ultimul rând, începând cu luna ianuarie 2012, la nivelul Ministerului Educației funcționează o linie telefonică gratuită pentru sesizarea cazurilor de corupție din sistemul de învățământ, în timp real.

În domeniul **relațiilor de muncă**, perioada de referință a prezentului raport a fost marcată de adoptarea a două acte normative cu impact major, ambele fiind adoptate prin asumarea răspunderii Guvernului. În speță este vorba de modificarea Codului Muncii⁴ și de adoptarea unei noi legi a dialogului social, cu nerespectarea procedurilor de dialog, transparență și consultare. Ambele măsuri au venit preponderent ca răspuns la presiunea exercitată de angajatori, în contextul crizei financiare.

Principalele modificări aduse de noul cod al muncii vizează flexibilizarea condițiilor în care angajatorul poate contracta sau concedia personal, oferindu-i acestuia o marjă mai largă de acțiune. Totuși noile dispoziții ridică serioase probleme la aplicare în privința limitei între legalitate și exercitare a puterii discreționare a angajatorului de a termina anumite raporturi contractuale. Introducerea obiectivelor de performanță individuală și a criteriilor de realizare a acestora sunt două elemente binevenite pentru creșterea calității și randamentului muncii prestate, însă atragem atenția că ele trebuie stabilite astfel încât să fie realizabile în mod rezonabil de către angajați.

Un element deosebit de important este acela al introducerii sancțiunii muncii la negru, atât a angajatorului care practică acest lucru, cât și a angajaților care acceptă această situație. Deși binevenită din punct de vedere al evaziunii fiscale, această măsură trebuie însoțită de măsuri de reducere a fiscalității, pentru a produce rezultate efective.

În ceea ce privește **legea dialogului social**, apreciem că o serie de reglementări aduse de aceasta sunt binevenite. Totuși atragem atenția că viciile de formă materializate în procedura utilizată pentru adoptarea sa sunt de natură să afecteze în mod grav beneficiile pe care texte normative importante ar putea să le aducă pentru normalizarea dialogului social tripartit veritabil. Între cele mai importante aspecte incluse în această lege amintim recunoașterea organizațiilor societății civile ca parteneri sociali cu rol în desfășurarea dialogului social și asigurarea transparenței și echilibrului negocierilor, precum și stabilirea unor criterii de reprezentativitate pentru sindicate, ceea ce pune capăt unui lung șir de manipulări în privința numărului real de susținători ai diverselor inițiative și utilizarea acestor mase ca instrument de negociere sau presiune politică.

Reforma sistemului sanitar din România a continuat în forță în decursul anului 2011, materializându-se într-o serie de acte normative, unele dintre ele iscând controverse extrem de ample.

Dincolo de aspectele de ordin tehnic privind asigurarea continuității asistenței medicale primare, prin centrele de permanent, selecția și încadrarea personalului în funcție de anul absolvirii și parcurgerea programului de rezidențiat asociată cu stabilirea unor competențe detaliate în funcție de aceste criterii, una dintre principalele modificări legislative vizează

⁴ Legea nr. 40/2011 publicată în Monitorul Oficial nr. 225 din 2011

preluarea controlului asupra Casei Naționale de Asigurări de Sănătate de către Ministerul Sănătății, în ceea ce privește aplicarea politicilor și programelor în domeniul sanitar, și coordonarea sistemului de asigurări sociale de sănătate.

Totodată Legea nr. 220/2011 pentru modificarea și completarea Legii nr. 95/2006 privind reforma în domeniul sănătății introduce sistemul de coplată pentru o parte dintre serviciile medicale și detaliază aspecte privind implementarea acestuia.

III.2. Combatere

Pe parcursul anului 2011 Ministerul Justiției a fost coordonatorul unui larg proces de consultare cu toți actorii interesați în vederea elaborării noii **Strategie Naționale Anticorupție**, a patra pentru România, valabilă pentru anii 2011-2014. Scopul declarat al acesteia este reducerea și prevenirea fenomenului corupției prin aplicarea riguroasă a cadrului normativ și instituțional în vederea maximizării impactului măsurilor anticorupție. Ea se axează în special pe recuperarea bunurilor provenite din infracțiuni, protecția avertizorilor de integritate, achizițiile publice, prevenirea și combaterea corupției politice și protecția intereselor financiare ale Uniunii Europene în România. Trebuie subliniat faptul că această strategie include un set de obiective dedicat mediului de afaceri și stabilește un mecanism de monitorizare fără precedent, care presupune participarea tuturor factorilor interesați. Totodată procesul de elaborare a adus la masă instituții care până recent aveau poziții ireconciliabile și a permis reluarea dialogului și cooperării între acestea.

Subsecvent Strategiei Naționale, o serie de alte instituții au adoptat propriile documente care să permit coordonarea și coroborarea măsurilor anticorupție pe segmental pe care îl vizează.

Strategia MAI de prevenire a corupției 2011-2013 este o strategie proprie de luptă împotriva corupției formulată de către Ministerul Administrației și Internelor, ca urmare a unor semnale de alarmă trase de către mai multe studii în domeniu. În esență, această strategie este o continuare a procesului de prevenire și combatere a corupției la nivelul Ministerului, după încheierea Strategiei 2008-2010.

Din aceeași serie de documente strategice fac parte și Strategia de întărire a integrității în justiție, 2011-2016, adoptată de Consiliul Superior al Magistraturii în luna noiembrie 2011, Planul de acțiune pentru implementarea strategiei naționale anticorupție pe perioada 2012-2015 al Ministerului Sănătății, Planul anticorupție al Consiliului Concurenței pentru perioada 2012-2015, precum și politica publică în domeniu a Direcției Generale Anticorupție.

Nu în ultimul rând, deși aparent izolată, adoptarea Ordinului 5/2011 pentru modificarea și completarea Normelor privind prevenirea și combaterea spălării banilor și a finanțării actelor de terorism prin intermediul pieței asigurărilor, vine să aducă unele clarificări în privința aplicării măsurilor sporite de diligență în vederea identificării clientele, și se subscrie politicii mai largi a României de **prevenire și combatere a spălării de bani, în special cu privire la persoanele expuse politic.**

III.3. Sancționare

Începutul anului 2012 aduce cu sine și o posibilă soluție la intens disputata problemă a confiscării averii dobândite ilicit sau a averii nejustificate, așa numita confiscare extinsă. Noua reglementare trebuie înțeleasă și analizată pe fondul dispozițiilor constituționale care stabilesc că averea se prezumă a fi dobândită licit și că sarcina probei incumbă celui ce afirmă caracterul ilicit al dobândirii. În același timp, în cursul anului 2011 Curtea Constituțională s-a pronunțat pe neconstituționalitatea modificării acestui articol, modificare venită în special sub presiunea stabilirii unui mecanism care să permită confiscarea averii chiar și atunci când infracțiunea predicat nu a fost încă constatată definitiv.

Facem mențiunea că instituția confiscării extinse este una aplicabilă exclusiv pe tărâm penal și că ea nu prezintă o soluție pentru confiscarea averilor constatate ca nejustificate.

IV. Analiza recomandărilor formulate în cadrul raportului de monitorizare a mecanismului de cooperare și verificare – iulie 2012

1. Respectarea statului de drept și a independenței sistemului judiciar

- *abrogarea Ordonanței de Urgență nr. 38/2012 și a Ordonanței de Urgență nr. 41/2012 și asigurarea respectării deciziilor Curții Constituționale referitoare la cvorumul pentru referendum și la domeniul de responsabilitate al Curții;*
- *respectarea, pe viitor, a prevederilor Constituției la emiterea ordonanțelor de urgență;*
- *punerea în aplicare a deciziilor Curții Constituționale;*
- *asigurarea publicării fără întârziere a tuturor actelor, inclusiv a deciziilor Curții Constituționale, în Monitorul Oficial;*
- *invitarea tuturor partidelor politice și autorităților guvernamentale să respecte independența sistemului judiciar; asumarea angajamentului de a impune sancțiuni disciplinare tuturor membrilor de Guvern sau de partid care subminează credibilitatea judecătorilor sau care exercită presiuni asupra instituțiilor judiciare;*
- *numirea în funcția de Avocat al Poporului a unei persoane care se bucură de sprijinul diferitelor partide, în cadrul unui proces transparent și obiectiv, menit să asigure alegerea unui candidat cu o autoritate, o integritate și o independență de necontestat;*
- *introducerea unui proces transparent de numire a Procurorului General și a procurorului-șef al Direcției Naționale Anticorupție; un astfel de proces transparent ar trebui să includă depunerea unor candidaturi deschise, fondate pe criterii de experiență profesională, integritate și rezultate pozitive în acțiunea anticorupție; abținerea de la numiri în cursul președinției interimare;*
- *evitarea acordării de grațieri prezidențiale în cursul președinției interimare;*
- *abținerea de la numirea în posturi de ministru a persoanelor împotriva cărora au fost pronunțate hotărâri judecătorești în materie de integritate; eliberarea funcției de către miniștrii aflați într-o astfel de situație;*
- *adoptarea unor proceduri clare prin care să se prevadă demisia parlamentarilor împotriva cărora au fost pronunțate hotărâri definitive privind incompatibilitatea sau conflicte de interese ori care au fost condamnați definitiv într-un caz de corupție la nivel înalt.*

Apreciem că întreg setul de măsuri incluse în această secțiune se grefează pe contextul politic existent la București în perioada finalizării raportului de monitorizare și vizează măsuri punctuale. Raportul se dorește a fi unul de evaluare după cinci ani de monitorizare și trebuie să vizeze recomandări de îmbunătățire structurală care să conducă prin aplicare și impact la crearea unui fundament solid, care să asigure statul de drept și independența sistemului judiciar în orice împrejurări. De asemenea, menționăm că în sistemul românesc de drept, Curtea Constituțională nu face parte din sistemul judiciar, astfel că referirile la această instituție în cadrul Raportului exced obiectivelor stabilite prin MCV.

2. Reforma sistemului judiciar

- *adoptarea și punerea în aplicare a unui plan comun și cuprinzător de asigurare a punerii în aplicare a tuturor celor patru coduri și a tuturor aspectelor relevante ale reformei structurale și procedurale, ale ajustărilor din domeniul resurselor umane și ale investițiilor în infrastructura judiciară;*
- *restructurarea instanțelor și a parchetelor, precum și refacerea echilibrului dintre numărul de angajați și volumul de muncă, pe baza, în special, a revizuirii modului de funcționare a sistemului judiciar din România și a proiectului referitor la volumul optim de muncă în instanțe, derulat în prezent cu finanțare de la Banca Mondială;*
- *crearea unui grup de monitorizare a reformei judiciare, din care să facă parte reprezentanți ai tuturor puterilor în stat, ai asociațiilor profesionale și ai societății civile.*

Reforma sistemului judiciar în România este o necesitate, cu atât mai mult pe fondul intrării în vigoare a noilor coduri care vor genera dezechilibre funcționale care nu au putut fi cuantificate anterior, în lipsa unor studii de impact adecvate. Această reformă trebuie să se traducă într-o politică publică integrată care să răspundă nevoilor societății și să fie ancorată în contextul în care operează. Totodată este necesar ca planul de implementare să ofere soluții atât pe termen scurt, cât și pe termen mediu și lung, având în vedere dinamica ciclului procesual, intrările și ieșirile din sistem, dar și necesitatea și perspectiva încheierii unor categorii de litigii născute din situații juridice specifice perioadei de tranziție și măsurilor anticorupție.

3. Răspunderea sistemului judiciar

- *stabilirea unei politici comune între CSM și Guvern pentru promovarea răspunderii și a integrității în cadrul sistemului judiciar printr-o practică și o jurisprudență ferme și convingătoare cu etape clare de punere în aplicare; utilizarea punerii în aplicare a noilor legi privind responsabilitatea disciplinară și promovarea la Înalta Curte pentru a da un exemplu sistemului judiciar în ansamblul său;*
- *asigurarea unei mai bune coordonări a instrumentelor juridice, disciplinare și de gestionare pentru a proteja reputația sistemului judiciar în cazurile grave de abateri profesionale, inclusiv a deciziilor privind drepturile individuale, cum ar fi pensiile;*
- *consolidarea capacității și a performanței Inspecției Judiciare atât pentru a asigura răspunderea judiciară în cursul instrumentării cazurilor individuale, cât și pentru a promova eficacitatea, consecvența și bunele practici ale sistemului judiciar prin intermediul revizuirii periodice ale practicilor la toate nivelurile sistemului judiciar.*

Atragem atenția că rolul inspecției judiciare este acela de a asigura tragerea la răspundere disciplinară a magistraților care săvârșesc abateri disciplinare. Orice atribuire a unui rol în unificarea practicii judiciare echivalează cu imixtiunea inspecției judiciare în chestiunile de fond ale dosarelor analizate, ceea ce excede procedurilor administrative. O practică similară a fost utilizată pentru evaluarea magistraților cu ani în urmă – așa numita evaluare a

casărilor culpabile – iar o întoarcere la un sistem similar, prin instituirea dreptului inspecției judiciare de a verifica conformitatea motivării cu practica ICCj sau atribuirea unui rol în unificarea practicii sunt de natură a aduce grave atingeri independenței justiției, astfel că ne opunem cu tărie instituirii unei astfel de practici.

4. Consecvența și transparența actului de justiție

- dezvoltarea unei abordări globale menite să instituie structurile, procedurile și practicile necesare pentru accelerarea unificării juridice; înscrierea unificării juridice pe lista priorităților de management a președinților instanțelor și considerarea consecvenței drept un element important în cadrul sistemului de evaluare și de promovare a judecătorilor; asigurarea publicării complete pe internet și a actualizării continue a hotărârilor judecătorești însoțite de motivări;
- continuarea reformei Înaltei Curți pentru a permite acordarea unei mai mari importanțe unificării juridice.

Așa cum am arătat și anterior, utilizarea respectării practicii unitare ca element de evaluare și promovare a judecătorilor riscă să aducă grave prejudicii independenței acestora. Un din cauzele practicii neunitare este legislația inconsecventă și inconsistentă, iar unificarea acesteia presupune eforturi nu doar în sarcina sistemului judiciar ci și a celorlalte puteri. În plus, trebuie amintit că fiecare cauză are particularitățile sale, și că uneori încadrarea sau nu în parametrii practicii unitare poate fi o chestiune subiectivă. Astfel obiectivul unificării practicii judiciare nu trebuie absolutizat și trebuie înțeles în adevăratul său sens.

5. Eficacitatea acțiunii judiciare

- *elaborarea și punerea în aplicare în cadrul instanțelor a unor ghiduri clare de bune practici în ceea ce privește aplicarea pedepselor, gestionarea cazurilor și analizarea probelor în procesele penale, cu un accent deosebit pe domeniile în care au fost deja identificate lacune, cum ar fi procesele complexe având ca obiect cazuri de criminalitate economică și achiziții publice;*
- *introducerea unor reforme pentru publicarea motivărilor instanțelor la cât mai scurt timp după pronunțarea hotărârilor, pentru suspendarea termenelor de prescripție din momentul începerii unei cercetări judiciare și pentru îmbunătățirea calității și a disponibilității expertizei judiciare;*
- *continuarea măsurilor adoptate de Înalta Curte pentru accelerarea proceselor având ca obiect cazuri de corupție la nivel înalt, întreprinderea măsurilor necesare pentru evitarea împlinirii termenelor de prescripție și introducerea unor măsuri similare la alte instanțe;*
- *continuarea măsurilor de îmbunătățire a consecvenței și a caracterului disuasiv al pedepselor aplicate în cazurile de corupție la nivel înalt în instanțele de pe teritoriul României;*
- *asigurarea continuității, și sub noua conducere, a rezultatelor obținute de Ministerul Public.*

Ministerul public trebuie încă să își dovedească eficacitatea ca urmare a unui număr considerabil de soluții obținute în instanță, rezultatele punctuale fiind binevenite dar insuficiente, câtă vreme există însă o multitudine de dosare a căror soluționare trenează. De asemenea, eficiența instituțională nu trebuie apreciată în raport de persoane determinate ci în raport de rezultatele obținute în mod efectiv.

6. Integritatea

- *asigurarea unui bilanț pozitiv convingător în ceea ce privește sancțiunile prompte și disuasive; raționalizarea controlului jurisdicțional al hotărârilor Agenției Naționale de Integritate (ANI) prin îmbunătățirea procedurilor și practicilor judiciare și prin revizuirea cadrului legal al ANI, în vederea accelerării procesului de pronunțare a hotărârilor definitive și a îmbunătățirii consecvenței acestora și a caracterului lor disuasiv;*
- *îmbunătățirea cooperării dintre autoritățile judiciare și alte autorități administrative, pe de o parte, și ANI, pe de altă parte, în vederea asigurării unui schimb efectiv de semnale și informații operaționale în toate cele trei domenii de activitate ale ANI; însușirea, ca o măsură clară de performanță, a cooperării cu ANI de către conducerea altor autorități administrative.*

Performanța instituțională trebuie analizată în raport de obiectivele și specificul fiecărei instituții, iar nu în raport de cooperarea acestora cu alte instituții. Aceste recomandări trebuie înțelese în sensul includerii în rândul obiectivelor fiecărei instituții a reducerii propriilor vulnerabilități la corupție prin stabilirea unor măsuri și mecanisme eficiente. De asemenea, în vederea asigurării integrității și supremației adevărului juridic consfințit prin hotărâri judecătorești, este necesar ca toate instituțiile statului și entitățile private, fizice sau juridice să respecte și să pună în aplicare hotărârile judecătorești definitive și irevocabile. Facem mențiunea că în perioada la care face referire Raportul Comisiei, a existat un raport al Curții de Conturi, ale cărui concluzii au fost menținute printr-o hotărâre a Înaltei Curți de Casație și Justiție irevocabilă, cu privire la unele aspecte legate de performanța managerială a conducerii ANI, care nici până la acest moment nu a fost pusă în aplicare.

7. Lupta împotriva corupției

- *asigurarea continuității, și sub noua conducere, a rezultatelor obținute de DNA;*
- *punerea în aplicare a noii strategii naționale anticorupție, astfel cum a fost concepută, și introducerea unui sistem global de monitorizare, care să permită tuturor agențiilor guvernamentale să își stabilească ținte și să prezinte rapoarte anuale, întocmite într-un format comun și comparabil, cu privire la prevenirea și sancționarea corupției, a fraudei și a conflictelor de interese; stabilirea, în concordanță cu strategia, a unor norme procedurale clare și a celor mai bune practici pentru deciziile Parlamentului, care să permită cercetarea, arestarea și percheziționarea parlamentarilor;*

- *demonstrarea unui bilanț pozitiv în domeniul instrumentării cazurilor de spălare de bani ca o infracțiune de sine stătătoare și prezentarea unor rezultate convingătoare în ceea ce privește recuperarea produselor provenite din săvârșirea de infracțiuni, prin consolidarea practicilor judiciare și prin aplicarea noii legi privind confiscarea extinsă;*
- *stabilirea unui mecanism clar de coordonare și de monitorizare între poliție, parchete și autoritățile de control administrativ, cu responsabilitatea specifică de a asigura o cooperare și o comunicare eficace în domeniul combaterii corupției;*
- *îmbunătățirea rezultatelor în ceea ce privește prevenirea și sancționarea corupției, a fraudei și a conflictelor de interese în domeniul achizițiilor publice în toate sectoarele de activitate ale Guvernului; în acest context, asigurarea, de către România, a respectării corespunzătoare a recomandărilor cuprinse în evaluarea externă a sistemului de achiziții publice, realizată la inițiativa Comisiei.*

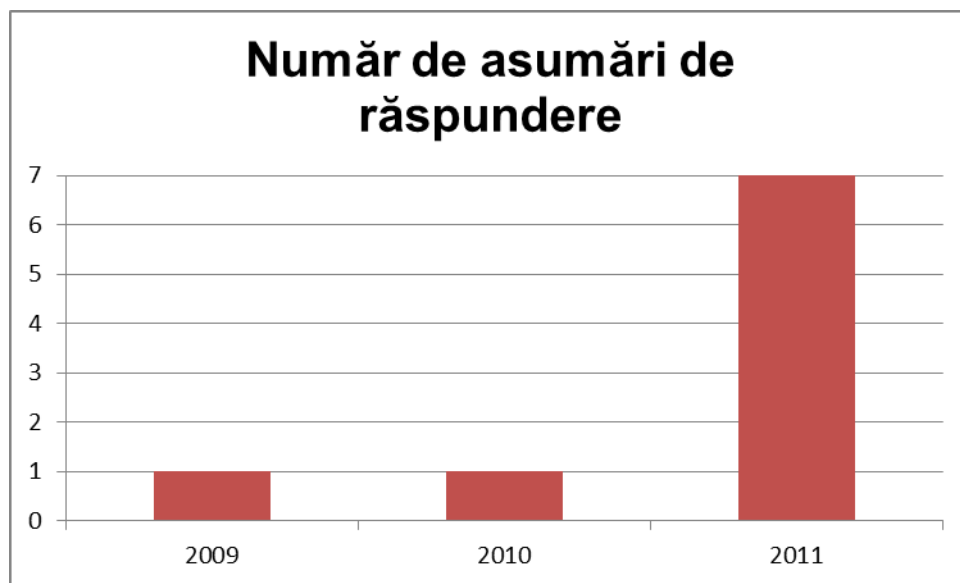
Apreciem că rezultatele aplicării noii strategii anticorupție depind preponderent de angajamentul fiecăreia dintre instituțiile implicate în concretizarea propriilor eforturi în rezultate clare. Este imperios necesar ca fiecare dintre acestea să își îndeplinească propriile atribuții, pe zona sa de competență, pentru ca eforturile conjugate să asigure obținerea unui impact semnificativ.

Concluzii preliminare

În perioada de referință a raportului se constată o continuare a deteriorării climatului de integritate publică din România, marcată de o lipsă de coordonare strategică în privința măsurilor legislative și instituționale, ceea ce a condus la adoptarea de măsuri pripite și nefundamentate, sau la evoluții în cascadă. Rezultatul este un stat captiv, corupție endemică și instituții publice ale căror acțiuni în lupta împotriva corupției sunt paralizate la nivelul declarațiilor de intenție, fără a genera impact relevant.

Luptă pentru resursele publice, și așa puține, a putut fi observată între principalii actori ai scenei politice, ceea ce a făcut ca măsurile legislative și instituționale și politicile întreprinse să fie caracterizate de o puternică inconsecvență. Tocmai această inconsecvență a determinat apariția unor vulnerabilități esențiale pentru procesul, parcă nesfârșit, al luptei împotriva corupției și al construcției integrității publice din România.

Lipsa gravă de transparență în adoptarea cadrului normativ și incapacitatea găsirii unor soluții satisfăcătoare au condus la o situație fără precedent: șapte acte normative cu impact major au fost adoptate de Guvern prin asumarea răspunderii, în decursul anului 2011, undele dintre acestea în materii care prin natura lor erau de esența dialogului.

Climatul de incoerență legislativă descurajează substanțial investițiile și afectează grav afacerile și proiectele europene, aducând atingere economiei, societății și poziției României în context internațional în UE. Astfel România a ajuns să fie contribuitoare netă la bugetul Uniunii Europene ca urmare a incapacității de absorbție a fondurilor, iar fraudele repetate au condus în cele din urmă la blocarea accesării acestora de către Comisie.

Lipsa de transparență și de consultare în elaborarea strategiilor și politicilor publice a stârnit și nemulțumirea publicului, care la începutul anului 2012 s-a tradus în proteste de stradă pornite de la un proiect de act normativ menit să restructureze sistemul sanitar în parametrii unor interese private și cu nerespectarea standardelor de transparență, și care sau extins cu privire la opacitatea întregului sistem de administrare a resurselor publice.

Transparency International România atrage atenția pe acest fond, că perpetuarea acestui climat de instabilitate va conduce la reducerea dramatică a investițiilor străine și riscă să plaseze România, în viitorul foarte apropiat, într-o situație similară Greciei, dublată de o profundă lipsă de integritate a instituțiilor și mecanismelor procedurale aflate în funcțiune.